

Egy szociálpszichológus gondolataiból - Életszükséglet

Egy tanárt a gyerekek tanítanak meg a legtöbb valóban fontos dologra. Minden tudományos - tudálékos fejtegetésnél mélyebb hatást tett rám egy értelmes, tízéves nevelőotthoni gyerek. Egyszer szomorúan guggolt az udvar sarkában, néhány kavicsot piszkálgatott maga előtt, és a "Na mi a baj?" kérdésre csak ennyit válaszolt: "Olyan vagyok én, mint egy almacsutka két pad közé behajítva!" Még a mozdulatot is látom magam előtt, ahogy mutatta, hogy dobták el a szülei azt a felesleges és közömbös képzeletbeli almacsutkát, őt magát.

Ha nem kérdezik, piszkálgatta volna maga előtt tovább a kavicsokat, mint aki „jól elvan”, míg vacsorához nem kell sorakozni. De kérdezték, és már soha nem lehet elfelejteni, mit válaszolt és hogyan. Pontosan tudta, hogy rá nincs feltétlenül szüksége senkinek. Még ott az otthonban is csak azzal a feltétellel hagyják békén, hogy „jól elvan”, akkor eggyel több vagy kevesebb nem számít a csoportban. Ha nem teljesíti ezt a feltételt rövidúton megszabadulnak tőle.

És ez a kis ember együtt tudott élni ezzel a szörnyű érzéssel!

Nem lázadozott, nem panaszkodott, csak mélységesen szomorú és határtalanul magányos volt.

Ő döbbsentett rá, mennyire életfontosságú igénye az embernek, hogy valakinek feltételek nélkül szüksége legyen rá. Ezért az érzésért, azért a személyért kész megtenni mindent, ha "kell" bűnözők érte, hogy annak jobb legyen, és „jó lesz”, ha az kell ennek az érzésnek a megőrzéséhez. A „jószág” vagy a „rosszaság” csak eszköz, és tulajdonképpen közömbös.

A legtöbb megrögzött rabló és betörő „értük” kezdi a pályáját, és az „irántuk érzett szeretetből” tapos bele más emberek érzelmeibe, életébe! Hogy övéi feltétlen ragaszkodása lassan a hozott javak mennyiségétől kezd függeni, csak akkor tudja meg, ha lebukása után egyszerre csak egyedül marad, és övéi félreérthetetlenül-eltávolodnak- tőle. Talán szégyellik, hogy börtönbe került, talán az ezzel járó kellemetlenségeket elégeleik meg, talán egyszerűen csak kikopik mindennapjaiból, lassan nem lesz köze a dolgaikhoz. Kétségbe esetten mentegeti őket, amiért nem törődnek vele. A postát vagy a börtönt hibáztatja, hogy nem jön levél vagy csomag, csak hogy ne kelljen belátnia, az ő feltétlen elfogadásából övéi részéről közönséges kihasználás lett, és most itt áll kifosztott múlttal, előre felégetett jövővel. Még csak egy udvar sincs kavicsokkal, ahol zavartalanul „el lehetne” a langyos naplementéhen vacsoráig, A zárkák kényszerű közösségeiben épp az a zavartalan, csendes nyugalom a legritkább vendég, amiben magát se kímélve tisztázhatná, kinek is szükséges ő, és ki, mi is szükséges neki magának feltétlenül. Sok közülük soha nem lesz képes olyan belenyugvó bölcs szomorúsággal szembenézni a helyzetével, mint az a hajdani kis ember, és ha olykor ki is engedik, soha nem szabadul.

Dr. Végh József